

Udskriftsdato: 21. december 2025

2024/1 BSF 177 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om, at Danmark skal stoppe al direkte og indirekte våbenhandel med Israel, inklusive F-35-samarbejdet (borgerforslag)

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 2. maj april 2025 af Leif Lahn Jensen (S), Lars Christian Lilleholt (V), Peter Skaarup (DD), Theresa Berg Andersen (SF), Ole Birk Olesen (LA), Henrik Frandsen (M), Mona Juul (KF), Peder Hvelplund (EL), Peter Kofod (DF), Martin Lidegaard (RV), Helene Brydensholt (ALT), Lars Boje Mathiesen (BP), Aaja Chemnitz (IA), Mike Villa Fonseca (UFG) og Theresa Scavenius (UFG)

Forslag til folketingsbeslutning

om, at Danmark skal stoppe al direkte og indirekte våbenhandel med Israel, inklusive F-35-samarbejdet (borgerforslag)

Folketinget pålægger regeringen at stoppe al direkte og indirekte våbenhandel med Israel, inklusive F-35-samarbejdet.

Bemærkninger til forslaget

Et helt år er gået med intenst bombardement af Gaza. Antallet af dræbte er mindst 40.000, men vurderes langt højere (se punkt 1 nedenfor). 86 pct. af hospitaler, 80 pct. af skoler og 75 pct. af alle bygninger ligger i ruiner (se punkt 2 nedenfor).

Israels krigsførelse i Gaza har for længst overskredet enhver form for berettiget selvforsvar (se punkt 3 nedenfor), og IDF har kastet mere end 70.000 tons bomber over området. Det er flere end i Dresden, Hamborg og London tilsammen under anden verdenskrig (se punkt 4 nedenfor).

Israel har siden oktober 2023 lukket alle udgange, slukket for strøm, vand og internet og forhindret nødhjælp, brændstof og fødevarer i at komme ind til de 2,2 millioner civile (se punkt 5 nedenfor), der er spærret inde på et område på størrelse med Langeland.

Danwatch og Information har dokumenteret, at der er danskproduceret militærudstyr i de F-35-fly, som Israel bomber Gaza med, bl.a. i et luftangreb på en humanitær zone i juli 2024 (se punkt 6 nedenfor). Det er, på trods af at Danmark er forpligtet af både FN's og EU's aftaler om våbenhandel til at sikre, at militærudstyr ikke bruges til krigsforbrydelser (se punkt 7 nedenfor). Israel står anklaget ved FN-domstolene ICC og ICJ for krigsforbrydelser og folkedrab (se punkt 8 nedenfor). Flere medlemslande har derfor besluttet at følge deres forpligtelser over for EU og FN, mens Danmark i modsætning hertil har fornyet våbenfirmaet Termas tilladelse til at eksportere til Israel med 5 år (se punkt 9 nedenfor). Danmark skal i stedet følge trop med Italien, Spanien, Holland, Canada, Belgien, England og senest Tyskland, som helt eller delvis har indført våbenembargo over for Israel (se punkt 10 nedenfor).

Danmark bruger milliarder af skattekrone til køb af våben hos israelske Elbit Systems, som begår brud på grundlæggende menneskerettigheder, bl.a. fordi deres våben bliver testet i Gaza og i ulovlige bosættelser på Vestbredden (se punkt 11 nedenfor).

Meningsmålinger foretaget af Epinion og Megafon i 2023 viser, at 51 pct. af danskerne mener, at Danmark ikke bør købe våben fra Israel, og at 49 pct. mener, at Israels modsvar er på »et for voldsomt niveau« (se punkt 12 nedenfor).

Regeringen skal efterleve international lovgivning, som Danmark er forpligtet af.

Uddybende bemærkninger til de 12 punkter i de generelle bemærkninger

- 1) Ekspertter har analyseret sværhedsgraden i at tælle de døde, når mange stadig ligger begravet under alle murbrokkerne. De konkluderer, at antallet af døde i Gaza er mindst på niveau med sundhedsmyndighedernes tal, som på nuværende tidspunkt er 41.000, og at tallet højst sandsynligt er op til seks gange højere, dvs. omkring 200.000.
- 2) EU, FN og Verdensbanken udgav i marts 2024 en midlertidig vurdering af omfanget af destruktio-
nen i Gaza. De konkluderer, at den igangværende konflikt i Gazastriben har forårsaget tab af menneskeliv, tvunget fordrivelse og skader på social, fysisk og produktiv infrastruktur på et hidtil uset niveau i både hastighed og skala. De sætter tal på antallet af fordrevne (75 pct.), mængden af ødelæggelse på beboelse (68 pct.), destruktion af hospitaler (75 pct.) osv. Den 18. april 2024 udtrykte FN stor bekymring for det, de kalder et »scholasticide« i Gaza. Alt peger på, at Israel intentionelt destruerer skoler, højere uddannelser, biblioteker, arkiver og kulturarv.
- 3) I en tale den 8. oktober 2023 udtrykte statsministeren klart og tydeligt, at hun mener, at Israel har ret til selvforsvar, og at hun har meldt til Israels statsminister, at de har Danmarks opbakning. FN-charterets § 51 om retten til selvforsvar refererer til FN-medlemslandes ret til at forsvare sig selv mod udefrakommende angreb, men er ikke relevant for forholdet mellem en besættelsesmagt og befolkningen i de besatte områder – specielt ikke hvis besættelsesmagten tilsidesætter de forpligtelser, som den er pålagt af Genèvekonventionen.
- 4) Den schweiziske, non-profit, humanitære organisation Euro-Med Monitor udgav i april 2024 en

rapport, der estimerer, at mængden af bomber smidt i Gaza siden den 7. oktober 2023 er over 70.000 tons.

- 5) I marts 2024 beskriver den humanitære organisation Oxfam, hvordan Israel bruger bureaukrati til bevidst at forhindre passage af nødhjælpsforsyninger, mad, medicin, udstyr etc. ind i Gaza. Oxfam beskriver også i en rapport (juli 2024), hvordan Israel siden den 7. oktober 2023 intentionelt har destrueret brønde og vandressourcer i Gaza og forhindret adgang af udstyr til at reparere dem med. Human Rights Watch beskriver i 2022, hvordan Gaza siden lukningen i 2003 fungerer som en slags open-air-fængsel, hvor Israel med hjælp fra Egypten forhindrer borgerne i at kunne rejse ud derfra.
- 6) Danwatch og Information har i en artikelserie afsløret, a) at der sidder danskproducerede våbendele på F-35-fly, b) at de fly bliver brugt af det israelske militær i Gaza (»F-35-fly med dansk udstyr deltog i israelske bombardementer, som dræbte 75 børn«, information.dk, den 28. marts 2023), c) at det danske forsvar har sendt våbendele direkte til Israel på USA's ordre (»Forsvaret sendte dele til kampfly direkte fra Danmark til Israel under krigen i Gaza«, information.dk, den 18. juni 2024), og d) at danskudstyrede kampfly stod bag angreb på den humanitære zone i al-Mawasi i Gaza den 13. juli 2024 (»Danskudstyrede kampfly deltog i angreb i Gaza med store civile tab«, information.dk, den 1. september 2024).
- 7) Danmark er via EU-reglerne efter Rådets fælles holdning om fælles regler for kontrol med eksport af militærteknologi og -udstyr og FN's våbenhandelstraktat forpligtet til at vurdere risikoen for, om Danmark medvirker til alvorlige menneskerettighedskrænkelser og krigsforbrydelser. Det fremgår bl.a. af FN's våbenhandelstraktat, at staterne ved deres tilslutning til traktaten forpligter sig til ikke at tillade overførsel af våben, hvis de »på tidspunktet for tilladelsen har kendskab til, at de pågældende våben eller genstande ville blive anvendt til at begå folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden, alvorlige brud på Genevekonventionerne af 1949, angreb rettet mod civile mål eller civile, der er beskyttet som sådan, eller andre krigsforbrydelser som defineret i internationale aftaler, som den pågældende stat er part i« (FN's våbenhandelstraktat, artikel 6, punkt 3). Traktatens artikel 7 hjemler en liste med kriterier, som medlemsstaterne skal anvende til at foretage en række vurderinger, inden de godkender en våbeneksport. I kriterierne indgår brud på den humanitære folkeret og på menneskerettighederne. Det fremgår yderligere af Rådets fælles holdning om fælles regler for kontrol med eksport af militærteknologi og -udstyr, som er retligt bindende for Danmark, at Danmark skal overholde otte kriterier ved våbeneksport. Holdningen angiver i kriterium 2, »Respekt for menneskerettighederne i det endelige bestemmelsesland og dette lands respekt for den humanitære folkeret«, at en medlemsstat skal »nægte en eksporttilladelse, hvis der består en klar risiko for, at den militærteknologi eller det militærudstyr, der skal eksporteres, kan blive anvendt til alvorlige krænkelser af den humanitære folkeret« (kriterium 2 c). Med henvisning til Genèvekonventionen advarede et hold af 33 FN-eksperter allerede i februar 2024 om, at enhver overførsel af våben eller ammunition til Israel, som ville blive brugt i Gaza, sandsynligvis vil overtræde international humanitær lov og skal ophøre med det samme.
- 8) Israel står anklaget i Den Internationale Domstol (ICJ) i Haag for brud på FN's konvention om folkedrab som følge af Israels fremfærd i Gaza. Samtidig står Israel anklaget i Den Internationale Straffedomstol (ICC) i Haag for krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden.
- 9) Den 30. maj 2024 kunne Information afsløre, at midt under krigen i Gaza har de danske myndigheder givet Danmarks største våbenvirksomhed grønt lys til i flere år fremover at eksportere dele, der ender i Israels F-35-kampfly (»Trods krigen i Gaza: Danmark giver nye tilladelser til eksport af dele til Israels kampfly«, information.dk, den 30. maj 2024). Derudover kunne samme avis bevise den 26. juni, at Israel stod nævnt i ansøgningen fra Terma, som blev godkendt.
- 10) På Udenrigsministeriets hjemmeside kan man læse: »Danmark har siden ICC's etablering i 1998 været en af domstolens stærkeste støtter i form af politisk, økonomisk og praktisk bistand« (»Den

internationale strafferet og internationale domstole«, um.dk). Den 18. oktober 2024 skriver FN-eksperter og påmindrer om, at alle stater har en juridisk forpligtelse til at overholde ICJ's afgørelse, og derfor bør stater bl.a. indføre en fuld våbenembargo mod Israel, standse alle våbenaftaler, import, eksport og overførsler, der kan bruges mod den palæstinensiske befolkning under besættelse. Lande som helt eller delvis har stoppet våbeneksport til Israel er: Holland, Belgien, Canada, Japan, England, Italien, Spanien, og senest er det blevet afsløret via Reuters den 19. september 2024, at Tyskland i tavshed ikke har godkendt våbenhandel med Israel i hele 2024, fordi det er i strid med international humanitær lov.

- 11) I januar 2023 indkøbte Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) våben fra den kontroversielle israelske våbenproducent Elbit Systems for mere end 1,7 mia. kr. Den israelske NGO Who Profits Research Center beskriver, at Elbit Systems har et tæt samarbejde med det israelske militær, og at de benytter den relation til at teste nye teknologier, så de kan markedsføre deres produkter som »battle-proven«. Dertil beskriver de, at dusinvis af Elbit Systems' våbensystemer har været i brug af det israelske militær i dets nuværende invasion og jordangreb i Gaza – nogle for første gang. De største danske pensionskasser har blacklistet Elbit Systems, og det skyldes, som der står på PFA's eksklusionsliste, at de begår brud på grundlæggende menneskerettigheder.
- 12) I en meningsmåling, som Megafon har foretaget på vegne af TV 2 og Politiken (den 24. november 2023), mener hver anden dansker (49 pct.), at Israels samlede mod svar er på »et for voldsomt niveau« eller »alt for voldsomt niveau«. Epinion udførte en meningsmåling i december 2023 for Altinget og DR, der konkluderer, at hver anden dansker ikke synes, at Danmark skal købe våben fra Israel.

Om fremsættelsen i Folketinget

Forslagsstillerne i Folketinget bemærker, at der er tale om et borgerforslag, som inden for den fastsatte frist har opnået det antal støttetilkendegivelser fra borgere, som kræves for at få forslaget fremsat og behandlet som beslutningsforslag i Folketinget. Borgerforslaget er oprindeligt indgivet af Honey Biba Beckerlee, København, som hovedstiller med Nanna Hilm, København, Ulrikka Mokdad, København, Rita Christina Biza, København, Ditte Haarlov Johnsen, København, Maia Kirstine Kahlke Lorentzen, adressebeskyttelse, Mette Nielsen, København, og Maren Johanne Heilskov Rytter, Næstved, som medstillere.

Fremsættelsen er alene udtryk for, at forslagsstillerne på vegne af de partier, som støtter borgerforslagsordningen, påtager sig at opfylde en nødvendig betingelse for, at borgerforslaget kan blive behandlet i Folketinget i overensstemmelse med intentionerne bag ordningen. Fremsættelsen kan således ikke tages som udtryk for, at forslagsstillerne nødvendigvis støtter forslagets indhold.

Skriftlig fremsættelse

Leif Lahn Jensen (S), Lars Christian Lilleholt (V), Peter Skaarup (DD), Theresa Berg Andersen (SF), Ole Birk Olesen (LA), Henrik Frandsen (M), Mona Juul (KF), Peder Hvelplund (EL), Peter Kofod (DF), Martin Lidegaard (RV), Helene Brydensholt (ALT), Lars Boje Mathiesen (BP), Aaja Chemnitz (IA) og Mike Villa Fonseca (UFG) og Theresa Scavenius (UFG):

Vi tillader os herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om, at Danmark skal stoppe al direkte og indirekte våbenhandel med Israel, inklusive F-35-samarbejdet (borgerforslag).

(Beslutningsforslag nr. B 177)

Der er tale om et borgerforslag, som inden for den fastsatte frist har opnået det antal støttetilkendigelser fra borgere, som kræves for at få forslaget fremsat og behandlet som beslutningsforslag i Folketinget. Fremsættelsen er alene udtryk for, at forslagsstillerne på vegne af de partier, som støtter borgerforslagsordningen, påtager sig at opfylde en nødvendig betingelse for, at borgerforslaget kan blive behandlet i Folketinget i overensstemmelse med intentionerne bag ordningen. Fremsættelsen kan således ikke tages som udtryk for, at forslagsstillerne nødvendigvis støtter forslagets indhold.